

ECONOMIA SOLIDARĂ: ALTERNATIVĂ SAU PALIATIV?

(L'économie solidaire. Alternative ou palliatif?)
Guigue, B., Paris, L'Harmattan, 2001

Ada-Marlen Chmilevschi^[1]

*„Să poți aduce în relațiile prezente ceva din natura
relațiilor viitoare este un lucru revoluționar.”^[2]*

Bruno Guigue este un înalt funcționar public francez, lector la Universitatea din Réunion, fost subprefect de Saintes responsabil pe probleme politice și consilier al Ministrului delegat pentru ocupare.

Activitatea economică, în viziunea lui Aristotel, oscilează constant între satisfacerea unor nevoi și atragerea de profit, între valorile de uz și valorile de schimb, între nevoile colective și impulsurile egoiste ale indivizilor.

O astfel de afirmație îl face pe autorul cărții să se întrebe care ar fi scopul unui sector economic plasat la distanță egală între Stat și Piață, dar forțat să interacționeze și să facă compromis cu ambele. Pot oare economia socială și cea solidară, considerate de autor ca fiind componentele acestui sector, să ofere cu adevărat o alternativă la actualul sistem de producție, o gamă nouă de acțiuni colective, sau sunt ele doar niște mijloace de perpetuare a aceluiași sistem, pe ale cărui 'victime' le asistă?

^[1] Masterand, Programul de Educație în Științe Sociale, Universitatea din Lille, Franța.

^[2] P. 70; Jean Graves (1854-1939) anarhist, activist, jurnalist și scriitor.

Economia socială și cea solidară au un statut legal diferit: economia solidară reunește toate asociațiile reglementate de Legea din 1901^[1]. O altă diferență între cele două economii constă în valorile pe care se concentrează fiecare: economia solidară acordă mai multă atenție obiectivului (acela de a veni în sprijinul cetățenilor aflați în dificultate), în timp ce economia socială pune accentul pe modul de funcționare (acela al democrației și egalității în procesul de producție și în distribuirea profitului). Pentru amândouă, interesul colectiv este mai presus de profitul individual.

Patru principii stau la baza celui de-al treilea sector: libertatea de asociere, controlul democratic, activitățile desfășurate în slujba interesului comun, caracterul colectiv și inalienabil al capitalului respectivei entități. Deși respectă aceleași principii, entitățile economiei sociale și ale celei solidare pot fi foarte eterogene. De aceea este dificilă definirea conceptului de *al treilea sector*. Pe de altă parte, însăși rezistența sa la definirea formală îl face să fie un sector mai puternic, cu o mai mare libertate și flexibilitate.

Pentru a supraviețui, economia solidară este obligată să facă compromis cu mediul în care se află. Prin faptul că ajută victimele capitalismului, este acuzată de liberali că ajută la conservarea însuși sistemului împotriva căruia luptă și pe care îl consideră inuman.

În acest caz, este cel de-al treilea sector o alternativă reală sau doar un paliativ pentru sistemul economic actual?

Descriind cel de-al treilea sector, diferențele față de Piață și Stat, istoricul său și dificultățile întâmpinate de-a lungul timpului, statutul său și mijloacele de funcționare, precum și posibilele soluții pentru viitorul său, autorul realizează un fel de analiză SWOT (punctele tari și slabe ale sectorului), ajungând la o concluzie pozitivă.

Pentru că scopul său este să răspundă unor nevoi reale, pentru că prețuiește valorile de uz în detrimentul celor de schimb și acțiunea

[1] Adoptată în iulie 1901, legea acordă tuturor cetățenilor dreptul de a se asocia fără înștiințare prealabilă. Legea lui Le Chapelier din 1791 interzisese toate formele de asociere a muncitorilor, încălcând astfel drepturile clasei muncitoare.

colectivă în detrimentul celei individuale, economia solidară reprezintă o economie în sine.

Această economie a reușit acolo unde Statul și Piața au eșuat, și anume în recrearea legăturilor sociale și „crearea de noi raporturi sociale în cadrul cărora dialogul și ajutorul reciproc nu sunt doar vorbe goale” (p. 70). Economia solidară funcționează împotriva modelului principal de producție prin alinierea principiilor pe care acesta încearcă cel mai tare să le separe: economia și democrația, inițiativa și solidaritatea, acțiunea colectivă și finalitatea socială.

În acest sens, economia solidară se definește ca fiind o alternativă și nu un paliativ, căci oferă societății din ziua de azi perspectiva unei schimbări - nu una superficială, ci o schimbare la un nivel care afectează însăși natura relațiilor sociale.